

Opisy

některých starých listin, které velmi již jsou porouchány za čas by ani k přečtení nebyly. Listiny tyto věrně, doslovně, ani jednu písmenu nevynechav, přepsal do pamětní knihy této pro památku budoucím obyvatelům obce Kněžoves Václav Hornof, zkoušený pro hlavní školy učitel, rozený v čís. d. 59 v Kněžovsi.

I.

Extract z urbaru staršího panství křivoklátského leta Páně 1598 založeného, folio 66

Listina císaře
Rudofa, 1595

Potvrzení obdarování Kněžovských leta Páně 1595

Slovútnému Hans-Hendrichovi Prollhofferovi z Purgkersdorffu, na Herštošicích, hejtmanu našemu na Hrádku Křivoklátu věrnému, milému.

Rudolf II., z Boží milosti volený římský císař a uherský, český král.

Slovútný, věrný náš milý!

Majíce sobě zprávu Tvou v příčině rychtáře a konšelův i vsí obce vsi Kněžovsi, jinak Herrndorfu, k panství našemu Hrádku Křivoklátu přináležející, od praesidenta a radd našich Komory české přednesenou, ráčili jsme jí, a při tom dobrém zdání Tvému, na jaký se způsob strany vykonávání robot a odkazův v též vsi posavad zachovával, milostivě porozuměti. A poněvadž pak tomu se srozumívá, že jsouc táž ves a obyvatelé v ní předešlých časův mnoho let v zástavě a nemajíce sobě obdarování (kteréhož nyní teprve za potvrzení žádají), potvrzeno, že jsou netoliko k robotám potahováni, ale také i kšaftovati, tak jakž obdarování jich ukazuje, jim zbraňováno bývalo. I ten způsob od předešlých hejtmanův našich až posavad při též vsi jest se zachovával, nyní pak aby robot dokonce osvobozena býti měli, to že se z příčin v též zprávě Tvé doložených, což i sami poznávati ráčíme, nikoliv trefiti nemůže, však poněvadž táž ves podál od dvoru Krušovského leží, s nimi Kněžoveskými s dobrovolným vsí obce Kněžoveské dovolením, však na ratificati naší strany robot jisté snešení jsi učinil, při kterémž oni tak zastavení a mimo to, aby výš potahování nebyli, toho s ponížeností žádají. Protož k tomu milostivě povolovati, a takové Tvé s nimi snešení učiněné milostivě ratifikovati ráčíme tak, že oni obyvatelé též vsi Kněžovsi nynější i budoucí, a to ti, kteří své potahy mají, jsou a budou povinni při dvoře našem Krušovském, buď při jarní neb ozimní siji každého roku, a to jakéhokoli obilí se jim poroučí, šedesáte strychův zavozovati a zadělati, chalupníci pak a podruhové všickni, což by se jich

koliv v té vsi vyhledati mohlo, jeden den na tvrdém obilí žíti, a druhý den na jaru vázati, a to z ouplatku, též na požářích, jaký od starodávna bylo, coby sekáči za jeden den trávy posekali, usušiti a shrabati, a to bez ouplatku na časy budoucí a věčné mimo oznámené roboty rovné a žádné jiné podělky a forování ke dvorům naším poplužním jich nepotahuj, lečby pro stavení dotčeného dvora Krušovského a zámku Lánského nějaké fůry nastávaly, ty povinni budou vedle jiných vesnic vykonat.

Co se pak druhého artikulu, totiž o činění kšaftův, a statkův jich mohovitých i nemohovitých dotýče, poněvadž to s dobrým též vsi býti poznáváš, a že by tou měrou táž ves se zvelebila, a lidi možní v ní osazovali, toho dokládáš, k tomu milostivě dovolovati, a jim Kněžovským jich obdarování v tom artikuli toliko milostivě potvrzovati ráčíme, tak aby oni statky své mohovité i nemohovité, kterýmkoli osobám světským, jsouce zdraví, neb na smrtné posteli, dáti

a odkázati mohli a moc měli, a to vše toliko osobám osedlým i neosedlým na gruntech našich k Hrádku Křivoklátku náležejícím a neb v poddanosti zůstávajícím, s tím při tom doložením alimitací chtěli by kdokoli z nich komu co na cizí grunty okázati, toho aby jinak žádným způsobem, též s vědomostí a dovolením hejtmanův našich Tvým i budoucích učiniti nemohli. A jestliže by také náhodou některému z nich přihodilo se zemřítí, tehdy ten všecken statek jeho mohovitý i nemohovitý na nejbližšího přítele jeho neb přátely, aby přišel a svobodně připadl, a to však na ty toliko, kteří by na gruntech našich téhož panství buď osedlí neb neosedlí, jakž dotčeno, se nacházeli neb najíti mohli, kteroužto milostivou vůli naši jim Kněžovským, povolajíc jich před sebe, v známost uved, a toto psaní naše pro budoucí paměť do kněh purkrechních, aneb kdež obyčej jest vepsati, jim pak pro jich vědomost hodnověrný výpis vydati poruč, na tom jistou vůli naší císařskou naplníš.

Dán na hradě našem Pražském v pondělí po svatém Vítu, leta devadesátého pátého a království našich římského dvacátého, uherského čtyřmécítmého, a českého též dvacátého.

Rudolf
J. z Kolovrat

Ad mandatum sui electi imperatoris proprium.
(*nečitelné znaky*)

Obdarování vsi Kněžovsi

Listina krále
Václava, 1406

Václav z Boží milosti římský král a rozmnožitel říše

Známo činíme tímto listem všem vůbec:

Ačkoliv dávno od minulých časův ves Herrndorf, výkladně Kněžoves, k hradu našemu Hrádku příležití byla v právo purgkrechtní vydána a vysazena, ale ovšem dostatečně lidí a obyvatelův v té vsi Kněžovsi z správy porozuměli jsme: kterak privilegium neb list téhož vysazení jest ohněm spálen, bídně zkažen a ovšem zmařen pro kterýžto nedostatek těm lidem a obyvatelům v potomních časích těžká povstati mohla by škoda a případnost, protož my, chtěje dotčených lidí a obyvatelův vsi předpověděné Kněžovsi zvláštní dobroty naší milosti takové škody a zahubení všemi obyčejí spomoci

a vyzdvihnouti, a tu potřebu i dobrý prospěch zdravě opatřiti, touž ves, kterážto čtyřiceti dva lány zdržuje, dobrým rozmyšlením a z jistého našeho vědomí, znovu v právo purgkrechtní neb německé vysadili jsme a vydali, vysazujem mocí tohoto listu, královskou mocí českou milostivěji, a vydáváme, tak ovšem, totiž: že ze čtyřiceti čtyř lánův a z jedné čtvrti jeden každý oráč v té obývající vsi předřečené Kněžovsi z jednoho každého lánův však spravedlivě

a podle práva vyměřeného sedumdesát grošův peněz pražských platu ročního a dvanáct kuřat, k tomu 10 strychův pšenice a dvanáct ova platiti míti bude a dlužen jest, a více též z sedumdesáte dvou jiter, nyní vládnouce, dvě kopy grošův pražských a čtyřmécítma grošův let všech, na věčné časy na hrad náš Hrádek předřečený budoucně platiti míti budou a dlužni jsou, a ostatních zajistě, totiž: osmum lánův míň, jedné čtvrti, z kterýchžto farář tudyž v Kněžovsi půldruhého lánův má svobodného a jeden platný neb úroční, z kterýchžto všecky platy, užitky i kuřata béře, s ospí obilné, a též farář ze Zbečna má tudyž tři lány úroční neb platné, s jednou čtvrtí, item rychtář jeden lán svobodný, louku svobodnou a krčmu svobodnou a obec jeden lán svobodný mají od všelikého placení a daní vynímáme a svobodny býti pravíme, ovšem i prázdne. Také mají míti i dlužni budou lidé a oráči nahoře psaní jednoho kováře ve vsi jich napředpsané držeti, kterýžto rychtář jich toho času bylého jednoho koně jízdného a nic více kovati má tolikrát, kolikrát byl by potřeba. A tak bude míti a má i týž rychtář, jsa toho času purgkrabí hradu našeho na Hrádku, kdyby přítomen byl na soudě seděti, tudíž v Kněžovsi přijda, neb příšlému stravu potřebnou jednu toliko v roce dát a o tom opatřiti. Také ustanovujem, že týž rychtář, kteréhožkoliv času jsa o všech a spolu vinnách a nápravách, kterýžby purgkrabí našemu předřečenému v témž soudě se vzíti přihodilo, třetí peníz vzíti mohl a moc toho měl, všelikých překážek vzdalece odpouštíme, ovšem také jemu, aby on i potomci jeho, rychtářové v Kněžovsi, od toho

času až na věky pekaře a řezníka na dvoře svém vlastním držeti a chovati mohli služně bez nahoře dotčených lidí a obyvatelův překážek a ourazu. Protož z hojnosti naší obdarování darem napřed řečeným oráčům a obyvatelům vsi Kněžovsi předepsané tuto milost činíme zvláštní, aby oni zboží své, jak mohovité, tak i nemohovité kterýmkoliv osobám světským při zdraví neb při smrti dáti a odkázati mohli a moc měli. A jestliže by také příhodou některému z nich bez kšaftu přihodilo by se umřítí, tehdy všechno zboží jeho mohovité i nemohovité k nejbližšímu příteli neb přáteli aby přišlo a svobodně připadlo.

K tomuto listu pod královským majestátem naším pečeti svědomí dáno.

Léta tisícího čtyrstého šestého, dvacátý sedmý den měsíce října, let našich: léta českého čtyřycátého čtvrtého, římského zajisto třicátého prvního.

Locus sigilli Regii

III.

**Listina kněžny
z Fürstenbergů,
1752**

Listina Marie Anny kněžny z Fürstenbergů z roku 1752

Opis německého textu a jeho překlad je uveden v dodatku ke kronice.

IV.

Panství Krušovice

Ves Kněžoves

**Robotní
poznámenání,
1777**

Robotní poznámenání

Vesměs celá obec zůstává při jejich v rukou majících privilegiích od roku 1406tého od císaře Václava IV., které je zavazují pět set třicet jeden zlatý jedenáct krejcarů 2 ½ gr. robotních peněz neb ospův (*osep = vrchnostenská dávka odváděná v plodinách, zvl. v obilném zrně*) platiti: přitom mají oni robotní povinnosti, totiž:

Jeden každý potažený při jarním setí u lišanského dvora tři dni orati, hnůj voziti dva dni, na zimu k setí orati dva dni, též ve žních z lišanských dvorních polí do stodol patnáct mandelů obilí odvézti; a pokudž by vrchnost na Lánech neb v Krušovicích stavěti chtěla, k přivážení potřebných materiálův přispěti mají. Též seno a otavu z těch tak nazvaných čtyř kněžoveských luk do Krušovic odvézti. Neméně též pěší robotu jsou takoví rovněž